

Bruselj, 10. marec 2026
(OR. en)

7158/26

MI 223
IND 175
CHIMIE 24
COMPET 297
RECH 113
ENV 209
CONSOM 71

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	9. marec 2026
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. predh. dok.:	15867/22 + ADD 1
Zadeva:	PRIPOROČILO KOMISIJE o reviziji evropskega ocenjevalnega okvira za v zasnovi varne in trajnostne kemikalije in materiale

Delegacije prejmejo priloženi dokument C(2026) 1438 final.

Priloga: C(2026) 1438 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 6.3.2026
C(2026) 1438 final

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 6.3.2026

o reviziji evropskega ocenjevalnega okvira za v zasnovi varne in trajnostne kemikalije in materiale

PRIPOROČILO KOMISIJE

z dne 6.3.2026

o reviziji evropskega ocenjevalnega okvira za v zasnovi varne in trajnostne kemikalije in materiale

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) V kompasu za konkurenčnost¹ je poudarjen pomen premostitve inovacijske vrzeli, da bi se spodbudila trajnostna in dolgoročna rast. Izpostavljen je tudi pomen inovacij za povečanje konkurenčnosti kemične industrije EU ter varovanje zdravja ljudi in okolja. Hkrati je v kompasu za konkurenčnost poudarjena potreba po upoštevanju oskrbe s kritičnimi kemikalijami in vlaganju v tehnologije, ki bodo pomembne v gospodarstvu prihodnosti, kot so napredni materiali.
- (2) V dogovoru o čisti industriji² je predstavljen skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje. Cilj načrta je povečati trajnostno in odporno proizvodnjo v Evropi ter preseči tradicionalne ozkogledne rešitve ob upoštevanju celotne vrednostne verige. Načrt tudi spodbuja vodilne trge, krožnost in dostop do materialov kot bistvene dejavnike konkurenčnosti.
- (3) Komisija je v svoji Strategiji na področju kemikalij za trajnostnost Okolju brez strupov naproti³ napovedala dolgoročno vizijo za politiko EU na področju kemikalij, ki vključuje spodbujanje inovacij za **v zasnovi varne in trajnostne kemikalije in materiale**⁴. V njej so določeni posebni ukrepi za proizvodnjo in uporabo kemikalij, da bi se okrepilo varovanje zdravja ljudi in okolja, hkrati pa spodbudile inovacije za varne in trajnostne kemikalije. Poleg tega so države članice, industrija in drugi deležniki pozvani, naj, kolikor je mogoče, dajo prednost inovacijam za nadomeščanje snovi, ki vzbujaajo zaskrbljenost⁵ v vseh sektorjih.
- (4) Evropejci so zaskrbljeni zaradi vpliva kemikalij in materialov na zdravje in okolje. Raziskava Eurobarometer iz leta 2024⁶ je pokazala, da je 84 % Evropejcev zaskrbljenih zaradi vpliva škodljivih kemikalij, prisotnih v vsakodnevnih proizvodih, na njihovo zdravje, pri čemer je enak delež zaskrbljen zaradi vpliva škodljivih kemikalij na okolje.

¹ Kompas za konkurenčnost za EU (COM(2025) 30 final).

² Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje (COM(2025) 85 final).

³ Strategija na področju kemikalij za trajnostnost (COM(2020) 667 final).

⁴ Izraz „kemikalija“ se uporablja v več zakonodajnih aktih EU, včasih s pomembnimi ali minimalnimi razlikami v pomenu. V nekaterih zakonodajnih aktih EU o kemikalijah so za opis podskupin kemikalij, kot so „snovi“ in „zmesi (snovi)“, uporabljeni posebni izrazi. V okviru tega priporočila je treba izraz „kemikalija“ razlagati v najširšem smislu. Da bi se to okrepilo, področje uporabe okvira za varno in trajnostno v zasnovi izrecno vključuje tudi materiale, čeprav se v nekaterih zakonodajnih aktih EU materiali štejejo za zmesi snovi, tj. kemikalije kot take.

⁵ Kot je opredeljeno za namene strategije na področju kemikalij za trajnostnost (COM(2020) 667 final).

⁶ Raziskava Eurobarometer (2024) o odnosu evropskih državljanov in državljanov do okolja – maj 2024.

- (5) V Uredbi (ES) št. 1907/2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH)⁷ je bilo že opredeljenih več sto snovi kot snovi, ki so vzrok za veliko zaskrbljenost. Za večino teh snovi je podlaga za opredelitev usklajena razvrstitev v skladu z Uredbo (ES) št. 1272/2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju (CLP)⁸, ki usklajuje merila za razvrščanje snovi in zmesi, ki predstavljajo fizikalne, zdravstvene, okoljske in druge nevarnosti. Ta uredba je bila leta 2024 revidirana tako, da vključuje nove kategorije nevarnosti. V uredbi o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke (EU) 2024/1781⁹ je opredeljena tudi večja skupina snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost, in sicer na podlagi njihove usklajene razvrstitve za nekatere nevarnosti s kroničnimi učinki, pri čemer so predstavljeni pomisleki glede njihovih učinkov na recikliranje, ponovno uporabo in druge vidike krožnega gospodarstva.
- (6) V uredbi o okoljsko primerni zasnovi za trajnostne izdelke¹⁰ je določeno, da morajo zahteve glede učinkovitosti za parametre proizvoda upoštevati obstoječe ocene kemijske varnosti, ki so jih v zvezi z zadevnimi snovmi izvedli ustrezni organi Unije, ter merila za v zasnovi varne in trajnostne kemikalije in materiale, ki jih je razvila Komisija.
- (7) Sporočilo o naprednih materialih za vodilni položaj v industriji¹¹ se nanaša na koncept „varno in trajnostno v zasnovi“ kot središča procesa prehoda na področju materialov.
- (8) V evropskem akcijskem načrtu za kemijsko industrijo¹² je poudarjena vloga tega priporočila Komisije o reviziji evropskega ocenjevalnega okvira za v zasnovi varne in trajnostne kemikalije in materiale, ki bo okrepilo konkurenčnost kemične industrije EU, saj bo inovacijski proces za varnejše in trajnostnejše alternative postal učinkovitejši. V akcijskem načrtu je napovedana vzpostavitev vozlišč EU za inovacije in nadomeščanje kot prostovoljnih orodij za pospeševanje inovacij na področju kemikalij in povečanje njihovega obsega ter poudarjena vloga koncepta „varno in trajnostno v zasnovi“, pri čemer so zagotovljene tehnične smernice že od zgodnjih faz inovacij.
- (9) V strategiji o bioznanosti¹³ je poudarjen pomen usklajenega uvajanja in uporabe varnih in trajnostnih proizvodov. Izpostavljena je vloga evropskega ocenjevalnega okvira za v zasnovi varne in trajnostne kemikalije in materiale pri uresničevanju ciljev EU glede trajnostnosti in konkurenčnosti ter pri prehodu na čisto industrijo, pri čemer

⁷ Uredba (ES) št. 1907/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o registraciji, evalvaciji, avtorizaciji in omejevanju kemikalij (REACH) ter o ustanovitvi Evropske agencije za kemikalije in o spremembi Direktive 1999/45/ES ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (EGS) št. 793/93 in Uredbe Komisije (ES) št. 1488/94 ter Direktive Sveta 76/769/EGS in direktiv Komisije 91/155/EGS, 93/67/EGS, 93/105/ES in 2000/21/ES (UL L 396, 30.12.2006, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj>).

⁸ Uredba (ES) št. 1272/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o razvrščanju, označevanju in pakiranju snovi ter zmesi, o spremembi in razveljavitvi direktiv 67/548/EGS in 1999/45/ES ter spremembi Uredbe (ES) št. 1907/2006 (UL L 353, 31.12.2008, str. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj>).

⁹ Uredba (EU) 2024/1781 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o vzpostavitvi okvira za določitev zahtev za okoljsko primerno zasnovi za trajnostne izdelke, spremembi Direktive (EU) 2020/1828 in Uredbe (EU) 2023/1542 ter razveljavitvi Direktive 2009/125/ES (UL L, 2024/1781, 28.6.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

¹⁰ V Prilogi II – parametri proizvoda, opisani v Prilogi I, zlasti v točki (f).

¹¹ Sporočilo o naprednih materialih za vodilni položaj v industriji (COM(2024) 98 final).

¹² Sporočilo o akcijskem načrtu za kemijsko industrijo (COM(2025) 530 final).

¹³ Sporočilo o pobudi Izberi Evropo za bioznanosti Strategija za uveljavitev EU kot najprivlačnejšega kraja na svetu za bioznanosti do leta 2030 (COM(2025) 525 final).

se industrijo spodbuja, naj snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost, nadomesti z varnejšimi in trajnostnejšimi alternativami.

- (10) V Evropski strategiji za umetno inteligenco v znanosti¹⁴ je poudarjeno, kako lahko umetna inteligenca (UI) olajšuje preboje pri zasnovi naprednih materialov, vključno s funkcionalnostjo, varnostjo in trajnostnostjo.
- (11) Program Obzorje Evropa zagotavlja namensko podporo raziskovalnim dejavnostim, osredotočenim na izvajanje okvira za varno in trajnostno v zasnovi ter njegovo uporabo za spodbujanje inovacij za varnejše in trajnostnejše kemikalije ter napredne materiale. Podpora se zagotavlja s posebnimi razpisi v okviru sklopa 4 programa Obzorje Evropa (Digitalno področje, industrija in veselje) ter prek evropskega partnerstva za napredne materiale (Inovativni materiali za EU), pobude za inovativno zdravje, pobuda za baterije v EU in partnerstev za krožno Evropo na biološki osnovi.
- (12) Kot bistven del pri uresničevanju poziva iz kompasa za konkurenčnost k spodbujanju inovacij je cilj strategije EU za zagonska podjetja in podjetja v razširitveni fazi¹⁵ ponovno zagnati krog medsebojno spodbujajočih se inovacij, in sicer z ustvarjanjem ugodnega naložbenega in poslovnega okolja, v katerem lahko mlada in inovativna podjetja začnejo poslovati, se širijo in uspešno razvijajo. To vključuje zmanjšanje ovir za prenos rezultatov raziskav v tržne proizvode in širše uvajanje inovacij.
- (13) Ob upoštevanju navedenega je v tem priporočilu predlagan revidiran evropski ocenjevalni okvir za v zasnovi varne in trajnostne kemikalije in materiale (okvir za varno in trajnostno v zasnovi). Ta revidirani okvir bo nova referenčna točka, ki jo bodo države članice, industrija, visokošolske ustanove ter raziskovalne in tehnološke organizacije uporabljale kot metodologijo pri ocenjevanju in odločanju.
- (14) Cilj je, da okvir za varno in trajnostno v zasnovi postane prostovoljni pristop k odločanju, na podlagi katerega se bodo inovacije usmerjale h v zasnovi varnim in trajnostnim kemikalijam in materialom v celotnem njihovem življenjskem ciklu. Okvir podpira odločanje v celotnem inovacijskem procesu ter zagotavlja skupno razumevanje načel varnosti in trajnostnosti v zasnovi v vseh vrednostnih verigah. Krepi konkurenčnost, saj bo inovacijski proces za varnejše in trajnostnejše alternative postal učinkovitejši, hkrati pa spodbuja razvoj znanja in znanosti za varnost in trajnostnost.
- (15) To revidirano priporočilo temelji na Priporočilu Komisije (EU) 2022/2510 o vzpostavitvi evropskega ocenjevalnega okvira za kemikalije in materiale, ki so „varni in trajnostni v zasnovi“. Priporočilo iz leta 2022 določa okvir za podporo zasnovi, proizvodnji in uporabi varnejših in trajnostnejših kemikalij in materialov za varovanje zdravja ljudi in okolja ob upoštevanju njihovih vplivov v vseh fazah življenjskega cikla. Revizija v glavnem temelji na rezultatih dveh preskusnih faz, ki sta omogočili upoštevanje povratnih informacij deležnikov¹⁶. Cilj preskusnih faz je bil zagotoviti informacije za posodobitev okvira za varno in trajnostno v zasnovi, da bi se izboljšali njegova ustreznost, zanesljivost in uporabnost.

¹⁴ Sporočilo o evropski strategiji za umetno inteligenco v znanosti (COM(2025) 724 final).

¹⁵ Sporočilo o strategiji EU za zagonska podjetja in podjetja razširitveni fazi Izberite Evropo za zagon in razširitev (COM(2025) 270 final).

¹⁶ Abbate E., Garmendia Aguirre I., Bracalente G. in drugi, *Safe and Sustainable by Design chemicals and materials – Methodological Guidance*, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2024, ISBN 978-92-68-16357-3, doi:10.2760/28450.

- (16) Novo razvita predhodna analiza je izhodišče za opredelitev in prednostno razvrstitev ključnih elementov, ki jih je treba obravnavati, pri čemer so upoštevani elementi začetnega okvira za varno in trajnostno v zasnovi, in sicer faze (ponovne) zasnove in faze ocenjevanja. Predhodna analiza pomaga pri opredelitvi sistema, ki se preučuje, pri čemer se ob sodelovanju akterjev na področju življenjskega cikla upoštevajo izbrana načela zasnove. Ta faza omogoča bolj prilagojeno izvajanje okvira za varno in trajnostno v zasnovi glede na potrebe inovatorjev.
- (17) Okvir zdaj poleg vidikov varnosti in okoljske trajnostnosti vključuje tudi socialno in gospodarsko razsežnost trajnostnosti. V njem so obravnavana socialno-ekonomska tveganja in priložnosti sistema, ki se preučuje, z namenom podpore dolgoročnemu odločanju.
- (18) Okvir za varno in trajnostno v zasnovi zdaj ponuja tudi različne vstopne točke za ocenjevanje, ki inovatorjem omogočajo odločanje, pri katerem se upoštevajo tako vidiki varnosti kot trajnostnosti na različnih ravneh zrelosti inovacij in razpoložljivosti podatkov. S ponavljanjem cikla varnega in trajnostnega v zasnovi pri razvijanju inovacij in/ali pridobivanju dodatnih informacij spodbuja celovito oceno, ki je podlaga za učinkovito odločanje.
- (19) Uvedba poenostavljenih pristopov pri ocenah varnosti in trajnostnosti kot izhodišč za informirano odločanje lahko koristi zlasti manjšim podjetjem, kadar so viri omejeni, na primer v zgodnjih fazah inovacij.
- (20) Cilj okvira za varno in trajnostno v zasnovi je prispevati k učinkovitejšim inovacijskim procesom, olajšati in pospešiti poslovanje ter hkrati izboljšati skladnost inovacijskih ekosistemov v skladu s prizadevanji Komisije za poenostavitev, kot je opisano v sporočilu o enostavnejši in hitrejši Evropi¹⁷.
- (21) V skladu z uredbo o podatkih¹⁸ je v razvoju skupna podatkovna platforma EU za kemikalije. Vključevala bo podatke o kemikalijah več deležnikov v skladu z načeli najdljivosti, dostopnosti, interoperabilnosti in ponovne uporabnosti. Komisija bo na eni strani spodbujala vključitev visokokakovostnih najdljivih, dostopnih, interoperabilnih in ponovno uporabljivih podatkov o kemikalijah, pridobljenih z raziskovalnimi in inovacijskimi dejavnostmi na področju, ki zajema varno in trajnostno v zasnovi, v skupno podatkovno platformo EU za kemikalije, na drugi strani pa razpoložljivost takih podatkov za celovito izvajanje okvira varno in trajnostno v zasnovi.
- (22) Pri obravnavanju varnosti in trajnostnosti inovacij v določenih vrednostnih verigah bi bile morda v posebnih okoliščinah potrebne dodatne predpostavke in odstopanje od nekaterih pristopov, opisanih v okviru. Pri oceni obrambnih, letalskih in vesoljskih tehnologij ter tehnologij z dvojno rabo je treba na primer upoštevati varnostne vidike¹⁹.
- (23) Komisija bo še naprej spodbujala uporabo okvira za varno in trajnostno v zasnovi v programih Unije, ki so usmerjeni v ustrezne raziskovalne cilje. Tako se bo podprlo

¹⁷ Evropska komisija: Generalni sekretariat, *Making Europe simpler and faster (Enostavnejša in hitrejša Evropa)*, Urad za publikacije Evropske unije, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2792/5923929>.

¹⁸ COM(2025) 2455 final. Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi skupne podatkovne platforme za kemikalije, določitvi pravil za zagotovitev najdljivosti, dostopnosti, interoperabilnosti in ponovne uporabnosti podatkov na njej ter vzpostavitvi okvira za monitoring in napovedovanje na področju kemikalij.

¹⁹ Tehnologije z dvojno rabo so tehnologije, ki se lahko uporabljajo tako za civilne kot za obrambne namene.

uvajanje vidikov varnosti in trajnostnosti ter odločanja v celotnem inovacijskem procesu. Komisija bo še naprej spremljala, kako je okvir za varno in trajnostno v zasnovi vključen v (raziskovalne in inovacijske) dejavnosti, ki jih financira EU.

- (24) To priporočilo spoštuje načelo subsidiarnosti, saj revidirani okvir za varno in trajnostno v zasnovi izpolnjuje potrebe evropskega raziskovalnega prostora in enotnega trga EU za kemikalije in materiale, na katerem obstaja potreba po skupnem razumevanju varnosti in trajnostnosti kemikalij in materialov. Prav tako spoštuje načelo sorazmernosti, saj spodbuja uporabo okvira s pravno nezavezujočimi sredstvi, tj. prostovoljno, ne da bi pri tem posegalo v katero koli obstoječo zakonodajo Unije na področju kemikalij in materialov –

SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

1. NAMEN in PODROČJE UPORABE

- 1.1. V tem priporočilu se spodbuja uporaba evropskega okvira za „v zasnovi varne in trajnostne“ kemikalije in materiale (okvir za varno in trajnostno v zasnovi) pri raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih, ki jih izvajajo raziskovalci in inovatorji. **Podrobnosti okvira za varno in trajnostno v zasnovi**, ki temeljijo na tehničnih poročilih Skupnega raziskovalnega središča Komisije^{16,20}, **so navedene v Prilogi** k temu priporočilu. V navedeni prilogi so pojasnjeni elementi, na katerih temelji okvir za varno in trajnostno v zasnovi, ki vključuje in združuje nabor meril za varno in trajnostno v zasnovi. Priloga se nanaša tudi na metodološke smernice za varnost in trajnostnost v zasnovi^{16,21}, ki vsebujejo podrobna navodila, predloge in posodobljen pregled ustreznih metod, orodij in virov podatkov.
- 1.2. V okviru za varno in trajnostno v zasnovi je opredeljen prostovoljni pristop k odločanju, pri katerem se pri razvoju novih kemikalij, inovativnih materialov ali izboljšanih proizvodnih procesov upoštevajo vidiki varnosti in trajnostnosti v celotnem življenjskem ciklu kemikalij in naprednih materialov. Cilj je, da bi okvir pri prizadevanju za prehod na čisto industrijo postal evropska referenca za inovacijski proces, pri čemer spodbuja večjo konkurenčnost Unije, ki bi jo bilo treba spodbujati tudi na mednarodni ravni. Okvir spodbuja uporabo trajnostnih virov in surovin, njegov namen pa je zmanjšati vpliv proizvodnje in uporabe kemikalij in materialov v celotnem življenjskem ciklu ob upoštevanju njihovega vpliva na podnebje, okolje in zdravje ljudi. Podpira tudi nadomeščanje snovi, ki vzbujajo zaskrbljenost, z varnejšimi in trajnostnejšimi alternativami, pri čemer bi moral javne in zasebne naložbe ustrezno usmerjati v raziskave in inovacije.
- 1.3. Čeprav okvir za varno in trajnostno v zasnovi ne posega v pravne obveznosti Unije glede kemikalij in materialov niti ne uvaja novih, lahko usmerja vnaprejšnje ukrepe in odločitve v inovacijskem procesu, vključno z ukrepi, ki presegajo minimalno skladnost z zakonodajo.
- 1.4. To priporočilo je naslovljeno na države članice, industrijo (vključno z malimi in srednjimi podjetji (MSP), zagonskimi podjetji, podjetji v razširitveni fazi in odcepljenimi podjetji), visokošolske ustanove, organizacije, ki upravljajo

²⁰ Garmendia Aguirre I., Abbate E., Bracalente G., Mancini L., Cappucci G. M., Tosches D., Rasmussen K., Sokull-Kluettgen B., Rauscher H., Sala S. (2025) Evropska komisija – Skupno raziskovalno središče, *Safe and Sustainable by Design Chemicals and Materials – Revised framework (2025)*, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2025, ISBN 978-92-68-30330-6, doi: 10.2760/5103785.

²¹ Nadaljnje posodobitve metodoloških smernic: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/chemicals-and-advanced-materials/safe-and-sustainable-design_sl.

raziskovalne in tehnološke infrastrukture, ter raziskovalne in tehnološke organizacije, ki prispevajo k zasnovi, razvoju, proizvodnji in uporabi kemikalij in materialov ali delujejo na tem področju. Poziva jih, naj okvir za varno in trajnostno v zasnovi uporabljajo pri projektih, ki se financirajo bodisi z lastnimi sredstvi podjetij, namenjenimi raziskavam in razvoju, ali na primer v okviru programov Unije ali mednarodnih programov, usmerjenih v raziskave in inovacije ter njihovo uvajanje, in dejavnostih, povezanih s kemikalijami ali materiali, da bi se sistematično upoštevali vidiki varnosti in trajnostnosti. Navedene akterje tudi spodbuja, da se v ustreznih dokumentih, vključno s strateškimi agendami za raziskave in inovacije, sklicujejo na okvir za varno in trajnostno v zasnovi.

- 1.5. Države članice, industrija, visokošolske ustanove, raziskovalne in tehnološke infrastrukture ter raziskovalne in tehnološke organizacije bi morale tudi zagotoviti, da so metode, modeli in podatki, pridobljeni in uporabljeni pri uporabi okvira za varno in trajnostno v zasnovi, usklajeni z vodilnimi načeli najdljivosti, dostopnosti, interoperabilnosti in ponovne uporabnosti.
2. UPORABE OKVIRA ZA VARNO IN TRAJNOSTNO V ZASNOVI V INDUSTRIJI

Industrijski akterji (vključno z MSP, zagonskimi podjetji, podjetji v razširitveni fazi in odcepljenimi podjetji) se spodbujajo, da:

- 2.1. okvir za varno in trajnostno v zasnovi uporabljajo v svojih raziskovalnih in inovacijskih procesih za razvoj kemikalij ali materialov ali izboljšanih proizvodnih procesov, tehnik in tehnologij ter pri tem upoštevacjo varnost in trajnostnost v vsaki fazi življenjskega cikla;
- 2.2. dajo na voljo visokokakovostne najdljive, dostopne, interoperabilne in ponovno uporabljive podatke za ocenjevanje varnosti in trajnostnosti, ne da bi pri tem kršili pravice intelektualne lastnine in, če je ustrezno, varnostne vidike;
- 2.3. sodelujejo z drugimi akterji pri delovanju v celotni vrednostni verigi, da bi zagotovili celovito zbiranje podatkov in multidisciplinarnе pristope, ki bi omogočali zanesljivo oceno, zlasti za podporo MSP, vključno z zagonskimi podjetji, podjetji v razširitveni fazi in odcepljenimi podjetji, ki imajo lahko omejene vire;
- 2.4. na pregleden in odprt način obveščajo o svoji uporabi okvira za varno in trajnostno v zasnovi v svojih poslovnih ocenah ter ocenah varnosti in trajnostnosti, ne da bi pri tem ogrozili pravice intelektualne lastnine in, če je ustrezno, varnostne vidike;
- 2.5. si izmenjujejo informacije, ki podpirajo uporabo okvira in so podlaga za oceno, zlasti informacije, ki se neposredno nanašajo na morebitna vprašanja glede varnosti in trajnosti, pri čemer po potrebi varujejo zaupnost in konkurenčnost.
3. UPORABA OKVIRA ZA VARNO IN TRAJNOSTNO V ZASNOVI V DRŽAVAH ČLANICAH.

Države članice naj:

- 3.1. okvir za varno in trajnostno v zasnovi uporabljajo in spodbujajo v svojih nacionalnih in regionalnih programih za raziskave in inovacije ter tako podpirajo zasnovi in razvoj varnih in trajnostnih kemikalij in materialov, vključno z naprednimi materiali, v Evropi;

- 3.2. okvir za varno in trajnostno v zasnovi uporabljajo in spodbujajo v lokalnih, regionalnih in nacionalnih pobudah, ki podpirajo razvoj varnejših in trajnostnejših kemikalij in materialov, z zagotavljanjem smernic že v zgodnji fazi inovacij;
- 3.3. povečajo razpoložljivost visokokakovostnih najdljivih, dostopnih, interoperabilnih in ponovno uporabljivih podatkov za ocenjevanje varnosti in trajnostnosti z vključitvijo tega koncepta v nacionalne programe za raziskave in inovacije ter v povezane politike, kadar je to ustrezno, ter njegovim spodbujanjem;
- 3.4. podpirajo izboljšanje ocenjevalnih metod, modelov in orodij ter dajo na voljo nove z namenom njihove vključitve v okvir za izboljšanje ocene varnosti in trajnostnosti;
- 3.5. podpirajo razvoj medsektorskih spretnosti in strokovnega znanja, potrebnih za uporabo okvira, ter olajšajo dostop do teh spretnosti in strokovnega znanja, zlasti za MSP;
- 3.6. podpirajo vzpostavitev in delovanje vozlišč EU za inovacije in nadomeščanje, kot je bilo napovedano v evropskem akcijskem načrtu za kemijsko industrijo, ter podpirajo nacionalne organizacije, odgovorne za ocenjevanje kemijske varnosti in trajnostnosti, pri medsebojnem sodelovanju ter sodelovanju z ustreznimi pobudami, mrežami in organi EU, ter pri spodbujanju inovacijskih ekosistemov, ki pospešujejo prehod na varnejše in trajnostnejše kemikalije in materiale;
- 3.7. obveščajo javnost o svoji uporabi okvira za varno in trajnostno v zasnovi.
4. UPORABA OKVIRA ZA VARNO IN TRAJNOSTNO V ZASNOVI V VISOKOŠOLSKIH USTANOVAH, RAZISKOVALNIH IN TEHNOLOŠKIH INFRASTRUKTURAH ter RAZISKOVALNIH IN TEHNOLOŠKIH ORGANIZACIJAH.

Visokošolske ustanove, raziskovalne in tehnološke infrastrukture ter raziskovalne in tehnološke organizacije naj:

- 4.1. okvir za varno in trajnostno v zasnovi uporabljajo v svojih raziskovalnih in inovacijskih dejavnostih za razvoj kemikalij in materialov, vključno z naprednimi materiali, ali v izboljšanih proizvodnih procesih, tehnikah in tehnologijah, pri čemer upoštevajo varnost in trajnostnost v vsaki fazi življenjskega cikla;
- 4.2. dajo na voljo visokokakovostne najdljive, dostopne, interoperabilne in ponovno uporabljive podatke za ocenjevanje varnosti in trajnostnosti, ne da bi pri tem posegali v pravice intelektualne lastnine in, če je ustrezno, varnostne vidike, v skladu s Priporočilom Sveta z dne 23. maja 2024 o povečanju varnosti raziskav. Taki podatki naj se zagotovijo prek skupne podatkovne platforme za kemikalije in njenih storitev, po potrebi v sodelovanju z ustreznimi agencijami Unije (ECHA, EEA, EFSA);
- 4.3. na pregleden in odprt način obveščajo o svoji uporabi okvira za varno in trajnostno v zasnovi v svojih poslovnih ocenah ter ocenah varnosti in trajnostnosti, ne da bi pri tem posegali v pravice intelektualne lastnine in, če je ustrezno, varnostne vidike;
- 4.4. sodelujejo pri razvoju, spodbujanju in uvajanju novih ocenjevalnih metod, modelov in orodij, ki jih je mogoče vključiti v okvir za varno in trajnostno v zasnovi, da bi se izboljšalo ocenjevanje varnosti in trajnostnosti kemikalij in materialov;
- 4.5. podpirajo razvoj strokovnega usposabljanja in učnih načrtov, da se zagotovi poučevanje spretnosti, potrebnih za izvajanje okvira za varno in trajnostno v zasnovi ter s tem povezano sodelovanje med širšimi nacionalnimi dejavnostmi ali dejavnostmi na ravni EU na tem področju.

5. DOKUMENTIRANJE IZVAJANJA PRIPOROČILA:

- 5.1. Komisija bo vsem akterjem (iz držav članic, industrije, visokošolskih ustanov, raziskovalnih in tehnoloških infrastruktur ter raziskovalnih in tehnoloških organizacij) dala na voljo predlogo, ki ji bodo priložene tudi metodološke smernice za lažje razširjanje informacij o izvajanju okvira za varno in trajnostno v zasnovi v različnih vrednostnih verigah.
- 5.2. Komisija si bo s takim dokumentiranjem prizadevala zagotoviti večjo preglednost, hkrati pa spodbujala ponovno uporabo podatkov v vrednostni verigi, da bi zmanjšala podvajanje poročanja, v skladu z načeli poenostavitve. Z dokumentiranjem naj bi se zagotovili tudi dokazi za izboljšanje orodij okvira za varno in trajnostno v zasnovi ter postopen razvoj meril za varnost in trajnostnost kemikalij in materialov.

V Bruslju, 6.3.2026

Za Komisijo
Ekaterina ZAHARIEVA
članica Komisije

